

10 клас. Українська мова. Програма для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Філологічний напрям, профіль – українська філологія (140 годин, 4 години на тиждень)

Авторський колектив: Мацько Л. І., Груба Т., Л., Семеног О. М., Симоненко Т.В. (Наказ МОН України №1407 від 23.10, 2017р.)

Підручник: М.Я. Плющ, В.І. Тихоша, С.О.Караман, О.В. Караман, 2010

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст навчального матеріалу	Термін
Учень (учениця): <u>когнітивна (знання)</u> <u>складова</u> <i>аналізує</i> функції, які виконує мова в суспільстві; <i>усвідомлює</i> мовні обов'язки громадян; <i>аргументовано доводить</i> залежність розвитку і функціонування мови від стану розвитку і функціонування суспільства; <i>характеризує</i> ознаки самобутності української мови; <i>наводить приклади</i> спільного і відмінного в українській та інших мовах; <i>знає й аналізує</i> вислови про мову відомих наукових, громадських та літературних діячів; <i>називає</i> основні комунікативні ознаки культури мовлення, <i>розрізняє</i> урочисте, ввічливе, офіційне, інтимно-ласкаве, фамільярне, гумористичне, сатиричне мовлення, керуючись словником-довідником з культури української мови; <u>праксеологічна (діяльнісна)</u> <u>складова</u> <i>пояснює</i> причини «мовного суржику»,	Мова як суспільне явище. Українська мова в Україні (2 год). Мова як знакова система і суспільне явище. Мова і держава. Українське законодавство про мову. Мовна ситуація в державі. Мовні обов'язки громадян. «Мовний суржик», його причини. Проблеми екології української мови. Українська мова як одна з індоєвропейських мов. Українська мова в колі слов'янських мов. Ознаки самобутності української мови. Культура усного і писемного мовлення, питання культури мовлення в оцінці видатних громадських діячів, учених, письменників. Поняття про колорит мовлення: урочисте, ввічливе, офіційне, інтимно-ласкаве, фамільярне, гумористичне, сатиричне мовлення. Словник-довідник з культури української мови.	вересень

уміє доречно використовувати ці види мовлення; здійснює пошукове дослідження за допомогою довідників та мережі Інтернет.		
Учень (учениця): <u>когнітивна (знання)</u> <u>складова</u> визначає етапи формування і розвитку української національної мови; розрізняє види письма: устав, напівустав, скоропис; аналізує особливості розвитку української мови на сучасному етапі; <u>праксеологічна (діяльнісна)</u> <u>складова</u> організовує свою діяльність (мотивує, ставить цілі, планує, прогнозує, контролює, здійснює рефлексію, коригує); володіє ефективними прийомами пошуку необхідної інформації в різних історико-лінгвістичних, лексикографічних джерелах, зіставляє й аналізує її; володіє навичками ознайомлювального й вивчального читання; висловлює припущення про достовірність наявної інформації; спосіб розв'язання певної проблеми;	3 історії розвитку української мови (4 год). Основні етапи формування і розвитку української національної мови. Поява писемності у східних слов'ян. Створення слов'янського алфавіту. Роль Кирила і Мефодія у становленні слов'янської писемності. Кирилиця як основа для розвитку слов'янських систем письма. Види письма в період Київської Русі. Короткі відомості з історії української писемності. «Граматика словенська» Мелетія Смотрицького (1619). Перша рукописна граматика української мови Івана Ужєвича (1643 р.). Особливості розвитку української мови на сучасному етапі.	
Учень (учениця): <u>когнітивна (знання)</u> <u>складова</u> пояснює особливості української літературної мови	Сучасна українська мова як вища форма існування національної мови (4 год.) Форми існування мови (загальнонародна мова,	

як вищої форми існування національної мови; <i>розрізняє</i> форми існування української мови; <i>характеризує</i> стилістичні особливості просторіччя, професійних різновидів, територіальних та соціальних діалектів; <u>праксеологічна (діяльнісна)</u> <i>виконує</i> пошукову роботу з лінгвокраєзнавства. <i>Планує</i> діяльність для досягнення мети, розподіляючи її на етапи; <i>оцінює</i> проміжні й кінцеві <i>результати</i> пізнавальної діяльності, <i>робить</i> відповідні корективи <i>моделює</i> мовні й позамовні поняття, явища, закономірності. <i>Прогнозує</i> подальший розвиток певних явищ;	літературна мова, просторіччя, діалект, професійні різновиди, жаргон, аргі). Писемна і усна форми літературної мови. Діалекти як історична база літературних мов. Територіальні і соціальні діалекти. Мова міста. Мова села.	
Учень (учениця): <u>когнітивна (знання)</u> <u>складова</u> <i>класифікує</i> голосні і приголосні звуки; <i>уміє знаходити і характеризувати</i> зміни звуків у мовному потоці, при словозміні і словотворенні; <i>визначає</i> стилістичні засоби фонетики у текстах ; <u>праксеологічна (діяльнісна)</u> <u>складова</u> <i>складає</i> лінгвістичне повідомлення з фонетики; <i>доречно використовує</i> засоби милозвучності в мовленні, <i>користуючись</i> орфоепічним словником, <i>добирає</i> слова,	Узагальнення і систематизація найважливіших відомостей з орфоепії, фонетики, лексикології, фразеології, будови слова, словотвору, морфології, стилістики Фонетика української літературної мови як учення про її звукову систему (8 год.) Місце фонетики та орфоепії в системі мови. З історії української фонетики. Класифікація голосних і приголосних звуків. Звук мовлення і фонема. Інваріант, позиційний варіант фонем.	жовтень

звукове оформлення яких увиразнює лексичне значення; здійснює аудіозапис власного мовлення й аналізує його; виконує дослідницьку роботу на тему «Експресивні можливості звуків української мови»;	Зміни голосних і приголосних у мовному потоці. Асимілятивні, дисимілятивні процеси, подовження, спрощення у групах приголосних. Відбиття цих явищ на письмі. Приставні приголосні. Метатеза. Основні історичні чергування приголосних звуків при словозміні і словотворенні. Чергування [о] та [е] з [і]. Чергування [о] і [е] з нулем звука. Чергування [о] з [е] після [ж], [ч], [ш], [дж], та [й]. Чергування [г], [к], [х] із [ж], [ч], [ш] та [з], [ц], [с]. Основні випадки чергування у –в, і –й, з –із –зі (зо). Стилістичні засоби фонетики. Милозвучність української мови. Правильна артикуляція і дикція. Експресивні можливості звуків української мови. Звукопис.	
Учень (учениця): когнітивна (знання) складова розуміє суть понять «норма», «орфоепія», «орфоепічна помилка», «орфоепічна норма», «милозвучність», «наголос», «логічний наголос»; усвідомлює важливість і дотримується норм літературної вимови звуків в українських і запозичених словах; правильно наголошує слова, при потребі використовує орфоепічний словник; праксеологічна (діяльнісна) складова виявляє й виправляє орфоепічні помилки;	Українська орфоепія як учення про систему загальноприйнятих правил української літературної вимови (4 год.) Основні норми сучасної літературної вимови. Особливості вимови голосних, деяких приголосних звуків та їх сполучень (гортанного і проривного звуків [г] і [ґ], сонорних, [дж], [дз], шиплячих [ж], [ч], [ш], задньоязикових [ґ], [к], [х], груп приголосних (уподібнення, спрощення), м'яких і пом'якшених, а також подовжених приголосних). Повноголосся як одна із основних характеристик	

<i>аналізує</i> еталонні зразки усного мовлення з погляду дотримання орфоепічних норм, <i>помічає</i> вади усного мовлення (неправильна вимова звуків, редукція кінцевих звуків та ін.) та <i>виправляє</i> їх; <i>характеризує</i> мовлення масмедіа, власне мовлення, мовлення товаришів з метою виявлення орфоепічних відхилень; <i>працює</i> з орфоепічним словником і словником наголосів; <i>співвідносить</i> в уяві звук і букву; <i>аналізує</i> своє й чуже усне мовлення; <i>добирає</i> додаткову інформацію з теми; <i>висловлює припущення</i> про важливість орфоепічної норми	української вимови. Вимова слів з апострофом. Соціолінгвістичні фактори, що впливають на вимову людини. Основні джерела нормативного мовлення. Мова масмедіа. Сценічна мова. Особливості вимови імен та по батькові. Інтонаційні особливості українського мовлення. Наголос в українській мові, його види, роль у розрізненні слів та їх форм. Паралельне наголошування. Семантико-граматична диференціація лексем за допомогою наголосу. <i>Стилістика і культура мовлення</i> Орфоепічна норма. Особливості використання орфоепічного словника.	
Учень (учениця): <u>когнітивна (знання)</u> <u>складова</u> <i>з'ясовує</i> суть понять «орфографічна норма», «орфограма», «орфографічна помилка», «орфографічний словник»; <i>усвідомлює</i> важливість дотримання орфографічної норми для сучасного компетентного мовця; <i>уміє</i> знаходити орфограму, визначає її тип, принцип написання; правильно пише й вимовляє слова з цими орфограмами; <i>усвідомлює</i> правила вживання великої літери, написання прізвищ та географічних назв, слів разом, окремо, через дефіс;	Українська графіка. Українська орфографія як учення про систему загальноприйнятих правил написання слів (8 год.) З історії становлення і розвитку української графіки й орфографії. Основні принципи української орфографії. Складні випадки уживання м'якого знака, апострофа. Вживання великої літери. Лапки у власних назвах. Написання складних слів разом, окремо, через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ. Складоподіл і правила переносу слів з рядка в рядок. Графічне скорочення слів. Правопис географічних назв.	листопад

слів іншомовного походження; правила переносу та географічного скорочення слів; з'ясовує відмінність подовження приголосних і подвоєння букв; <u>праксеологічна (діяльнісна)</u> <u>складова</u> знаходить й усуває допущені орфографічні помилки у словах, обґрунтовуючи їх написання правилами правопису; використовує орфографічний словник для перевірки написання слів та їх форм; редагує текст з орфографічними помилками; при потребі доцільно використовує словник іншомовних слів; виконує дослідницьку роботу з історії української графіки й орфографії;	Написання слів іншомовного походження. Історичний коментар до різних мовних явищ. Основні орфографічні норми. Типові помилки, зумовлені відхиленням від орфографічної норми. Нововведення в українському правописі. Редагування тексту з орфографічними помилками. Використання орфографічного словника для перевірки написання слів та їх форм. Словник іншомовних слів.	
Учень (учениця): <u>когнітивна (знаннява)</u> <u>складова</u> розуміє суть понять «лексична норма», «лексичне значення слів», «лексична сполучуваність слів», «слово і контекст», «лексична помилка»; пояснює загальні принципи класифікації словникового складу української мови; визначає роль і стилістичні можливості вивчених лексичних одиниць, комунікативно доцільно використовує їх у власному мовленні; розуміє відмінності між лексичними, фразеологічними синонімами; доречно використовує їх у тексті; використовує лексичну синонімію як засіб виправлення	Лексикологія української мови (10 год.) Слово як основна одиниця мови. Слово і поняття. Системні відношення в лексиці української мови. Семасіологія як учення про значення слів і виразів. Оцінні властивості слів на позначення слуху, зору, дотику. Багатозначні й однозначні слова. Пряме і переносне значення. Омоніми, їх види: омоформи, омофони, омографи, міжмовні омоніми. Повні і неповні омоніми. Поняття про пароніми. Синоніми, їх види, уживання. Синонімічний ряд. Антоніми, їх види, уживання. <i>Стилістика і культура мовлення</i>	

невиправданих повторів, як засіб зв'язку речень у тексті. <i>розрізняє</i> однозначні та багатозначні слова; <i>визначає</i> типи переносних значень, з'ясовує їх стильове забарвлення; <i>розпізнає</i> слова-омоніми в контекстуальному оточенні; з'ясовує відмінність між омонімічним і багатозначним словом; <i>знаходить і розпізнає</i> тропи, багатозначні слова, синоніми, антоніми, <i>пояснює</i>, з якою метою вони вжиті в тексті, <i>визначає</i> їх роль та доречність використання в текстах різних стилів мовлення, користуючись при цьому тлумачними словниками, а також словниками синонімів і антонімів; <u>праксеологічна (діяльнісна)</u> <u>складова</u> правильно <i>добирає</i> до слів синоніми й антоніми та доцільно <i>використовує</i> їх у мовленні, <i>уміє складати</i> синонімічний ряд; <i>виявляє й усуває</i> лексичні помилки, викликані змішуванням різних видів омонімів, паронімів, користуючись при цьому відповідними словниками; <i>розпізнає</i> в тексті вияви мовної надмірності та мовної недостатності; <i>знаходить</i> у тексті слова іншомовного походження, <i>пояснює</i> їх значення на основі словника іншомовних слів, доречно <i>використовує</i> їх у мовленні, <i>визначає</i>, які з них	Лексичні норми. Уживання слова відповідно до його лексичного значення. Використання тлумачного словника. Мовна надмірність (багатослів'я, плеоназм, тавтологія) і мовна недостатність. Словники синонімів, антонімів, омонімів, паронімів. Словник символів.	грудень
---	---	-----------------------

мають власне українські синоніми; <i>складає</i> діалог, уживаючи слова іншомовного походження; <i>визначає стилістичну</i> роль власне українських слів, запозичених слів, старослов'янізмів у тексті /у мовленні. <i>пояснює</i> значення старослов'янізмів, визначає, за допомогою яких лексичних засобів створюється їх урочисте, піднесене звучання; користуючись словником паронімів, <i>пояснює</i> значення близьких за звучанням слів;		
Учень (учениця): <u>когнітивна (знання)</u> <u>складова</u> <i>визначає</i> ознаки власнеукраїнських слів, <i>характеризує</i> їх стилістичні функції в тексті; <i>наводить</i> приклади уживання українізмів в інших слов'янських мовах;<i>правильно і доцільно вживає</i> в мовленні лінгвокультуреми; <i>збагачує</i> словниковий запас шляхом дослідження місцевого матеріалу; <u>праксеологічна (діяльнісна)</u> <u>складова</u> <i>знаходить</i> у тексті слова з національно-культурним компонентом значення, діалектизми, <i>встановлює</i> вмотивованість їх уживання, <i>добирає</i> до діалектизмів літературні відповідники; <i>характеризує</i> стилістичне використання діалектизмів, просторічної лексики,	Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Слова, успадковані з індоевропейських та східнослов'янських мовних спільностей. Українізми в лексичному складі інших мов. Запозичена лексика як джерело збагачення лексичного складу мови. Латинські і грецькі елементи у складі різних груп лексики. Причини і джерела лексичних запозичень. Слова іншомовного походження та інтернаціоналізми у складі української мови. Новііншомовні запозичення. Кальки. Варваризми. Старослов'янізми, їх ознаки, роль у розвитку української мови. Лексика української мови за сферою її використання, стилістичною диференціацією. Загальновживані слова. Лінгвокультуреми - слова з національно-культурним	

етнографізмів, жаргонізмів, арготизмів, архаїчної лексики; <i>виконує</i> короткий опис говірки рідного населеного пункту, <i>з'ясовує</i>, у мовному просторі якого діалекту знаходиться рідний населений пункт, <i>розширює</i> знання про історію рідного краю та родинні виховні традиції; <i>прослуховує</i> аудіозаписи текстів з різних говірок та аналізує їх; <i>знаходить</i> у тексті неологізми, просторічну лексику, етнографізми, пояснює їх стилістичні можливості, <i>уміло й доцільно</i> використовує їх в усному і писемному мовленні; <i>виконує</i> лінгвокраєзнавчу роботу, <i>збирає</i> діалектну лексику, етнографізми, топоніми у власному населеному пункті, <i>готує</i> на цій основі коротке повідомлення, статтю до газети; <i>укладає</i> словнички діалектизмів, етнографізмів, лінгвістичних, літературо-знавчих термінів на основі тлумачного словника, словника діалектизмів, словника іншомовних слів, словника лінгвістичних термінів, етимологічного словника, пошукової роботи в рідному населеному пункті; <i>обґрунтовує</i> доцільність і правильність уживання термінів; <i>використовує</i> у мовленні кліше і мовні штампи; <i>пояснює</i> причини порушень лексичних норм; <i>пояснює</i> лексичне значення, стилістичну роль застарілих	компонентом значення. Лексичне багатство діалектної лексики. Етнографізми. Топоніміка й ономастика у складі української лексики. Етимологія. Розмовна, просторічна, емоційно забарвлена лексика. Молодіжний сленг. Екзотизми. Пуризми. Наукова лексика. Філологічні, лінгвістичні, літературознавчі терміни. Канцеляризми. Штампи. Робота з діалектним словником. Стилiстичне використання канцеляризмів, штампів. Причини порушень лексичних норм. Явище мовної інтерференції. Словник лінгвістичних термінів. Застарілі слова та їх різновиди. Архаїзми, історизми. Можливість відтворення духовної культури за архаїчною лексикою. Неологізми. Загальномовні та авторські неологізми.	
---	---	--

слів, неологізмів у художньому стилі, доцільність їх уживання; усвідомлює причини появи неологізмів, їх перехід до класу загальноновживаних слів; <i>уміє замінити</i> архаїзми відповідниками із сучасної української літературної мови; <i>характеризує</i> особливості функціонування загальнономовних неологізмів та їх стилістичне значення в публіцистичному, художньому стилях;		
Учень (учениця): <u>когнітивна (знання)</u> <u>складова</u> <i>знаходить</i> у тексті і <i>пояснює</i> значення фразеологізмів, прислів'їв, приказок, крилатих висловів; національну специфіку української фразеології; <i>визначає</i> можливі джерела походження фразеологізмів, <u>праксеологічна (діяльнісна)</u> <u>складова</u> комунікативно доречно і правильно <i>використовує</i> фразеологізми у мовленні з урахуванням їх стилістичних параметрів і контексту; використовуючи етикетні формули і фразеологізми, <i>складає</i> діалог; <i>уміє</i> добирати фразеологічні синоніми, антоніми, розрізняє фразеологічні омоніми; <i>виконує</i> творчу роботу, <i>готує</i> повідомлення за результатами власного наукового (фразеологічного) пошуку; <i>уміє працювати</i> із фразеологічними словниками і довідниками;	Фразеологія як розділ мовознавства (6 год.) Фразеологічні одиниці української мови. Основні ознаки фразеологізмів. Джерела української фразеології. Національна специфіка української фразеології. Прислів'я і приказки, крилаті вислови. Стійкі народні порівняння. Побажання, приповідки, каламбури, їх оцінний зміст. Багатозначність, синонімія та антонімія фразеологізмів. Фразеологія власне українського походження. Фразеологізми з античної міфології. Фразеологія наукова, публіцистична, офіційно-ділова. Фразеологізми з професійної мови.	Січень

Учень (учениця): <u>когнітивна (знання)</u> <u>складова</u> <i>розуміє</i> суть понять «лексикографія», «словник», «довідник», «довідкова література»; <i>називає</i> основні типи словників; <i>усвідомлює</i> важливість умінь систематизувати, зіставляти, аналізувати, узагальнювати й використовувати інформацію, яка міститься в лексикографічних джерелах, довідниках, ресурсах мережі Інтернет. <u>праксеологічна (діяльнісна)</u> <u>складова</u> <i>уміє</i> правильно і раціонально використовувати різні типи словників, у т.ч. електронні; <i>здійснює</i> пошукову дослідницьку роботу на основі різних типів словників, у т.ч. електронних; <i>укладає</i> короткі словнички (назви одягу, рослин, власних імен тощо).	Українська лексикографія (4 год.) Словники як відображення історії і культури українського народу. Загальні відомості про словники. Основні типи словників, особливості їх побудови. Енциклопедичні, лінгвістичні (одномовні, двомовні, перекладні) словники. Відмінність словникових статей у різних словниках. З історії лексикографії. Словник Лаврентія Зизанія (1596 р.), «Лексикон» Памво Беринди (1627 р.). Сучасні словники української мови. Українські електронні словники. <i>Стилістика і культура мовлення</i> Стилістичні засоби лексикографії	
Учень (учениця): <u>когнітивна (знання)</u> <u>складова</u> <i>розрізняє</i> форми слова і спільнокореневі слова, правильно уживає їх у мовленні, <i>читає і розшифровує</i> складноскорочені слова; <i>з'ясовує</i> етимологію деяких слів, використовуючи тлумачний та етимологічний словники, <i>характеризує</i> сучасні тенденції словотвірних норм;	Морфеміка і словотвір української мови як учення про будову і творення слів (8 год.) Морфемна і словотвірна структура слова. Основа похідна і непохідна. Твірна основа. Основні способи словотвору в сучасній українській мові: морфологічні й неморфологічні.	лютий

<i>визначає</i> стилістичні функції афіксів української мови в текстах масмедіа; <i>з'ясовує</i> сутність національно-специфічного вживання зменшено-пестливих форм; <u>праксеологічна (діяльнісна) складова</u> <i>виконує</i> морфемний і словотворчий аналіз слів; <i>аналізує</i> тексти художніх творів із зразками народної етимології; <i>пише</i> твір-мініатюру, роздум-спростування, творчу роботу, використовуючи слова різних способів творення; <i>розрізняє</i> стилістичне забарвлення словотворчих засобів мови, словотворчі синоніми, <i>визначає</i> їх стилістичну функцію; правильно <i>утворює</i> присвійні прикметники, прикметникові форми від різних географічних назв; доцільно <i>використовує</i> морфемний, словотворчий та етимологічний словники;	Історичні зміни в морфемному складі слова. Етимологія як учення про походження слів. Словотвір іменників на позначення назв жителів певного населеного пункту. Творення присвійних прикметників. Творення прикметникових форм від різних географічних назв. Основні способи творення дієслів, прислівників. Складні, складноскорочені слова, способи їх творення та написання. <i>Стилістика і культура мовлення</i> Стилістичне використання засобів словотвору. Національно-специфічне вживання зменшено-пестливих форм. Особливості вживання осново- і словоскладання, аббревіатур, їх правильна вимова. Усунення помилок, пов'язаних із порушенням норм українського словотвору. Морфемний словник. Етимологічний словник.	
Учень (учениця): <u>когнітивна (знаннява) складова</u> <i>розуміє</i> суть поняття «морфологічна норма»; <i>усвідомлює</i> зв'язок морфологічної норми з граматичним значенням і граматичними категоріями самостійних і службових частин мови; <i>розрізняє</i> морфологічні норми, пов'язані з	Українська морфологія як розділ мовознавства про частини мови (30 год). Морфологічні норми. Морфологічні засоби виразності мови. Граматичні категорії, граматичні значення і граматичні форми. Основні способи вираження граматичних значень. Основні поняття морфології. Словозміна. Парадигма. Словоформа.	березень-квітень-травень

особливостями класифікування, словозміни, вживання й поєднання різних частин мови в усному мовленні й на письмі; знає норми вживання самостійних та службових частин мови в усному та писемному мовленні; виявляє й аналізує порушення морфологічних норм; додержує правил написання відмінкових закінчень відмінюваних частин мови; коментує норми використання самостійних і службових частин мови та узгодження їх, покликаючись на правила та граматичні закономірності слововживання. розпізнає частини мови, виконує морфологічний розбір; визначає, за якими ознаками виділяється і характеризується кожна з частин мови; усвідомлює відмінність між самостійними і службовими словами; розрізняє розряди прикметників; знаходить і виправляє помилки у правописі прикметників різних розрядів; знає розряди числівників, визначає морфологічні ознаки числівників, їх синтаксичні функції в реченні; розрізняє відмінювання власне кількісних і збірних числівників; знає і визначає морфологічні ознаки, синтаксичні функції дієслова, особливості відмінювання дієслів кожної дієвідміни;	Повнозначні та службові частини мови. Вигуки і модальні слова. Взаємоперехід частин мови. З історії вивчення частин мови. Іменник як частина мови. Лексико-граматичні розряди іменників. Граматичні категорії іменника. Категорія числа, її значення та граматичні засоби вираження. Число іменників. Іменники, що вживаються в обох числових формах, мають лише форму однини або множини. Особливості роду іменників - назв осіб за професією, посадою, званням тощо. Стилiстичні особливості іменників середнього і спільного роду. Словозмінні паралелі іменників, їх стилістичні особливості. Форми іменників О.в. і М.в. з прийменниками на позначення руху у просторі. Н.в. іменників із сполучниками <i>як, мов, неначе, мов</i>. Відмінювання іменників II відміни. Родовий відмінок іменників II відміни. Невідмінювані іменники. Стилiстичне використання кличного відмінка Стилiстичні особливості форм числа іменників. Стилiстичне використання кличного відмінка іменників. Порушення норм відмінювання іменників у художньому мовленні. Прикметник як частина мови. Лексико-граматичні розряди прикметників, їх особливості і функціонування в мовленні.	
--	---	--

знає морфологічні ознаки, синтаксичні функції дієприкметника; <i>розуміє</i> відмінність дієприкметника від прикметника та дієприслівника, <i>виправляє</i> помилки у їх уживанні та правописі; <i>розуміє</i> відмінність дієприслівника від дієприкметника та прислівника, <i>виправляє</i> помилки в їх уживанні та правописі; <u>праксеологічна (діяльнісна) складова</u> <i>уміє працювати</i> з таблицями «Частини мови» із зазначенням граматичних категорій; готує повідомлення «З історії вивчення частин мови». правильно відмінює іменники I-IV відмін; <i>використовує</i> доцільно в усному і писемному мовленні іменники-синоніми та іменники-антоніми; <i>відрізняє</i> правильні форми іменників від помилкових, <i>користуючись</i> орфографічним словником; <i>правильно використовує</i> особливості кличного відмінка іменників, його стилістичне використання в різних стилях; <i>розрізняє</i> відмінювання іменників чоловічого і середнього родів; <i>пояснює</i> стилістичні функції іменників чоловічого, жіночого, середнього та спільного родів; <i>визначає</i> рід іменників - назв осіб за професією, посадою, званням; <i>характеризує</i> стилістичні особливості іменників, що	Перехід відносних прикметників у якісні, присвійних у якісні і відносні. Ступені порівняння якісних прикметників, їх творення. Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Повні і короткі форми прикметників, стягнені і нестягнені форми повних прикметників, особливості їх функціонування в сучасній українській мові. Творення відносних і присвійних прикметників. Відмінювання прикметників. <i>Стилістика і культура мовлення</i> Стилістичне використання якісних, відносних, присвійних прикметників. Стилістична роль повних і коротких прикметників. Синоніміка прикметників і непрямих відмінків іменників. Словник епітетів української мови. Прикметник як частина мови. Лексико-граматичні розряди прикметників, їх особливості і функціонування в мовленні. Перехід відносних прикметників у якісні, присвійних у якісні і відносні, стилістичне використання. Ступені порівняння якісних прикметників, їх творення. Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Повні і короткі форми прикметників, стягнені і нестягнені форми повних прикметників, особливості їх функціонування в сучасній українській мові. Творення відносних і присвійних прикметників. Відмінювання прикметників.	
--	---	--

вживаються у формі однини і множини; складає таблиці, що стосуються відмінювання іменників; <i>визначає</i> граматичні помилки і стилістичні недоліки у вживанні іменників; <i>створює</i> тексти різних стилів, ураховуючи виражальні можливості іменника; <i>утворює</i> правильно форми вищого і найвищого ступеня порівняння якісних прикметників; <i>утворює</i> прикметники від географічних назв; <i>виконує</i> стилістичний аналіз текстів, при потребі <i>редагує</i> їх, ураховуючи стилістичні особливості прикметників різних розрядів; <i>створює</i> тексти-описи, твори-розповіді, <i>складає</i> діалоги, використовуючи виражальні можливості прикметника; <i>виписує</i> з творів художньої літератури приклади нестягнених прикметників; <i>відмінює</i> правильно займенники різних розрядів; <i>помічає</i> і <i>виправляє</i> помилки в написанні і вживанні займенників; <i>аналізує</i> тексти щодо стилістичної ролі в них займенників; <i>створює</i> монологи і діалоги-роздуми з використанням виражальних можливостей займенника для розкриття задуму висловлювання; <i>відрізняє</i> правильні форми числівників від помилкових, <i>добирає</i> потрібні форми	Своєрідність займенника як частини мови. Розряди займенників за значенням, їх характеристика. Групи займенників. Відмінювання займенників. Явище прономіналізації. Правопис займенників. Написання заперечних, неозначених займенників. Перехід займенників в інші частини мови. <i>Стилістика і культура мовлення</i> Стилістичні функції займенників. Числівник як частина мови. Формування числівника як частини мови. Число і числівник. Розряди числівників за значенням, їх характеристика. Групи числівників за будовою. Відмінювання числівників. Паралельне використання відмінкових форм числа. Паралельне вживання числівників з іменниками у непрямих відмінках. Синтаксичні функції числівників. Написання числівників і відчислівникових слів. Дієслово як частина мови. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані, незмінні. Зміни звуків в особових формах дієслів. Безособові дієслова. Особливості семантики, граматичні ознаки дієслів. Дві основи дієслова. Поділ дієслів на дієвідміни. Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Види дієслів (доконаний і недоконаний), їх творення, вживання одного у значенні іншого. Часи дієслів (теперішній, минулий, майбутній), їх творення. Способи дієслів	
---	---	--

числівників і правильно їх у мовленні; <i>визначає</i> сполучуваність числівників з іменниками; <i>утворює і вживає</i> правильно відмінкові форми числівників; визначає вивчені орфограми в числівниках, <i>пояснює</i> їх правопис; <i>аналізує</i> тексти щодо стилістичної ролі в них числівників; <i>складає</i> тексти, <i>створює</i> діалоги, використовуючи виражальні можливості числівників; <i>знаходить</i> у тексті числівники і слова, що зближуються з числівниками за рядом ознак; <i>використовує</i> один час і спосіб у значенні іншого; <i>визначає</i> основні способи творення дієслів, <i>відрізняє</i> правильні форми дієслів від помилкових; <i>аналізує</i> випадки використання дієслів із стилістичною метою; <i>конструює</i> речення з дієсловами в усіх часах і особових формах, у т. ч. у переносному значенні; <i>редагує</i> тексти щодо заміни дієслів певного часу, способу; <i>складає</i> діалоги, усні і письмові тексти на певну соціокультурну тему, використовуючи виражальні можливості особових дієслів, у т. ч. висловлювання у художньому стилі; <i>складає</i> ділові папери, використовуючи особові дієслова; <i>добирає</i> й комунікативно доцільно <i>використовує</i> дієприкметники та	(дійсний, умовний, наказовий), їх творення. Особові, родові, числові форми дієслів. Перехідні і неперехідні дієслова. Стан дієслова. Зворотні дієслова. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу. Дієприкметник. Дієслівні та прикметникові характеристики дієприкметників. Активні та пасивні дієприкметники, їх відмінювання. Творення і правопис дієприкметників. Відмінювання і вживання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Перехід дієприкметників у прикметники. Безособові форми на -но, -то. Дієприслівник. Дієприслівники доконаного і недоконаного виду. Дієприслівниковий зворот. Творення і вживання дієприслівників. Прислівник як частина мови. Розряди прислівників за значенням: обставинні й означальні. Морфологічні типи прислівників. Ступені порівняння означальних прислівників. Правопис прислівників і прислівникових сполучень. Прислівники за походженням. Написання <i>не</i> з прислівниками. Службові частини мови, їх загальна характеристика (6 год.) Прийменник, його особливості. Групи за походженням та морфологічним складом. Правопис прийменників. Особливості	
--	---	--

дієприкметникові звороти в мовленні; <i>складає</i> тексти, монологи, діалоги на певну соціокультурну тему з дієприкмет-никовими, дієприслівниковими зворотами, використовуючи їх виражальні можливості; <i>добирає</i> й комунікативно доцільно <i>використовує</i> дієприслівники та дієприслівникові звороти в мовленні; <i>відрізняє</i> правильні форми прислівників від помилкових; <i>уміє</i> утворювати ступені порівняння означальних прислівників; <i>пояснює</i> способи творення прислівників; <i>добирає</i> й комунікативно доцільно <i>використовує</i> прислівники в мовленні; <i>визначає</i> стилістичні функції прислівника в художніх і наукових текстах; <i>складає</i> тексти, <i>створює</i> усні й письмові висловлювання на певну соціокультурну тему, використовуючи прислівник як виражальний засіб мовлення; <i>знаходить і виправляє</i> мовленнєві помилки у вживанні прислівників; <i>аналізує</i> тексти щодо правильності вживання прийменників, сполучників і сполучних слів; <i>складає</i> тексти, діалоги з урахуванням прийменникових і сполучникових засобів милозвучності; <i>визначає</i> функціонально-стилістичні особливості сполучників; <i>редагує</i> тексти, при потребі	вживання деяких прийменників. Синонімія прийменників. Перехід повнозначних слів у прийменники. Сполучники сурядності та підрядності. Морфологічні типи сполучників. Правопис сполучників. Особливості вживання деяких сполучників. Перехід повнозначних слів у сполучники. Частка, їх функції, групи за значенням. Правопис заперечних часток. Зв'язка. Вигуки, їх ознаки та розряди. Правопис вигуків і особливості їх вживання. Розділові знаки у реченнях з вигуками. Звуконаслідувальні слова. <i>Стилістика і культура мовлення</i> Стилістичні функції службових частин мови. Синонімія прийменникових конструкцій. Повторення прийменників, сполучників як засіб увиразнення мовлення. Функції модальних, заперечних часток. Естетична цінність часток і звуконаслідувань. Стилістичні функції вигуків. Національні етикетні вигуки.	
--	---	--

замінюючи сполучники синонімічними; бере участь у лінгвістичній вікторині; <i>визначає</i> частки за їх функцією в реченні; <i>відрізняє</i> вигуки від часток; <i>аналізує</i> тексти щодо ролі в них вигуків; <i>доречно використовує</i> вигуки у власному мовленні; <i>готує</i> повідомлення про функції вигуків та звуконаслідувальних слів; <i>складає</i> словничок-мінімум етикетних формул українців; <i>складає</i> кросворд, таблицю «Уживання службових частин мови в сучасній українській мові»; <i>добирає</i> й комунікативно доцільно <i>використовує</i> дієприслівники та дієприслівникові звороти в мовленні; <i>складає</i> тексти, монологи, діалоги на певну соціокультурну тему з дієприслівниковими зворотами, використовуючи їх виражальні можливості; <i>аналізує</i> тексти щодо правильності вживання прийменників, сполучників і сполучних слів; <i>складає</i> тексти, діалоги з урахуванням прийменникових і сполучникових засобів милозвучності; <i>визначає</i> функціонально-стилістичні особливості сполучників; <i>редагує</i> тексти, при потребі замінюючи сполучники синонімічними; бере участь у лінгвістичній вікторині;		
--	--	--

<i>визначає частки за їх функцією в реченні;</i> <i>відрізняє вигуки від часток;</i> <i>аналізує тексти щодо ролі в них вигуків;</i> <i>доречно використовує вигуки у власному мовленні;</i> <i>готує повідомлення про функції вигуків та звуконаслідувальних слів;</i> <i>складає словничок-мінімум етикетних формул українців;</i> <i>складає кросворд, таблицю «Уживання службових частин мови в сучасній українській мові»</i>		
---	--	--